

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในภาวะการปัจจุบันเราไม่อาจปฏิเสธว่าประเทศไทยยังประสบปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งถ้าพูดถึงปัญหาทุก ๆ คนก็จะกล่าวว่ามีปัญหาความยากจน การว่างงาน ยาเสพติด โสเภณี อาชญากรรม และโรคที่ทันสมัยก็คือ เอชไอวี แต่ปัญหาที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างมากก็คือ "ปัญหาการพนัน" การพนันเป็นสิ่งที่ปรากฏแก่เด็กเกือบทุกเพศวัย สุชา จันทรเอน (2533 : 82) กล่าวว่า เมื่อเราย้อนหลังไปดูเด็กสมัยก่อนจนถึงปัจจุบันก็จะเห็นการเล่นการพนันอยู่เนื่อง ๆ เช่น ตักก้านรูป หลุมเมือง หมากเก็บ เล่นลูกหิน เม็ดสมอ ตีไก่ ซึ่งการเล่นเหล่านี้จะใช้วัสดุที่หามาได้แลกเปลี่ยนกัน การละเล่นอีกพวกหนึ่งที่ต้องเสียเงิน เช่น การเล่นหยอดหลุม หอยกอง เป่ากบ ล้อต๊อก ลักษณะเหล่านี้เรียกว่าเป็นการพนันตามธรรมชาติที่เด็กเล่นได้เอง และสิ่งแวดล้อมผลักดัน การพนันได้พัฒนาไปตามยุคสมัยในปัจจุบันนี้มีการเล่นไฮโล รูเล็ต ไพ่ แข่งม้า ภาพของเยาวชนของชาติที่กำหนดเล่นการพนันทำให้ สิทธิ สายหล้า (2531 : 12) วิเคราะห์ว่า ในขณะนี้เด็กหรือเยาวชนของชาติกำลังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอบายมุขนานาชนิด ซึ่ง สายสุรี จุติกุล (2531 : 227) กล่าวว่า มีเยาวชนจำนวนมากที่ใช้เวลาหมดไปกับการเล่นการพนันเพื่อความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินและเล่นพนันเพื่อเอาเดิมพันสิ่งของหรือทรัพย์สิน พฤติกรรมดังกล่าวหากติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้เด็กวัยรุ่นหรือเยาวชนเติบโตขึ้นมาเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวและสังคม ในที่สุดก็จะกลายเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขและเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ

การพนันเป็นปัญหาสำคัญมากปัญหาหนึ่งซึ่ง ม.จ.พูนพิศมัย ดิศกุล (2522 : 278) ได้กล่าวถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า โทษของการพนันมี 6 อย่าง คือ 1. เมื่อขณะข่มขู่ก่อเวร 2. เมื่อแพ้ย่อมเสียดาวยทรัพย์สินไป 3. ทรัพย์สินยอมฉิบหาย 4. ไม่มีใครเชื่อถือถ้อยคำ 5. เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อน 6. ไม่มีใครประสงค์จะแต่งงานด้วย ดังนั้นการพนันจะนำมาซึ่งปัญหามากมาย เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ความขัดแย้งในครอบครัว ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น นับได้ว่าการพนันเป็นตัวทำลายความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

ประเทศไทยประสบปัญหาการเล่นการพนันของเด็กวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้นจากการรวบรวมจำนวนผู้ต้องโทษในคดีอาญา ปี พ.ศ. 2532 โดยจำแนกตามอายุและเพศ (กระทรวงยุติธรรม. 2533 : 157) พบว่า เด็กวัยรุ่นอายุ 14 - 18 ปี กระทำผิดพระราชบัญญัติการพนันมากที่สุด คือ มีจำนวนถึง 11,179 คน หรือร้อยละ 57 ของเด็กวัยรุ่นที่กระทำผิดทุกประเภทรวมกันและเพศชายกระทำผิดมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73 และ 27 ตามลำดับ

✕ จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุและวิทยาการต่าง ๆ ทำให้บุคคลในสังคมต้องเร่งรีบและแข่งขันกันในการประกอบอาชีพ ซึ่งส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็กลดลง บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร เพราะมีภาระหลายอย่างที่ต้องหาเลี้ยงชีพ ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น เมื่อเกิดปัญหาไม่รู้ว่าจะปรึกษาใคร ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงผลักดันให้เด็กหนีออกจากบ้านเพื่อหาสิ่งทดแทน (คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. 2525 : 7) เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด โดยเฉพาะวัยเด็กในช่วงอายุ 13 - 16 ปี ในการแสดงออกต่าง ๆ เด็กมักยึดเพื่อนเป็นแบบอย่าง เพราะเด็กวัยนี้ต้องการการยอมรับจากเพื่อน จนกระทั่งยอมทำทุกอย่างตามมติของกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่นิยมชมชอบของกลุ่มและสามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมักเกิดปัญหาว่า เด็กคบเพื่อนไม่ดีและถูกชักชวนให้กระทำความผิดกฎหมาย เพราะสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน เช่น การมีสถานเริงรมย์ บ่อนการพนัน และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ มากมายย่อมเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กกระทำความผิดได้ง่ายยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การสรุปรายงานประจำปี 2531 ของกองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา (2532 : 12 - 13) พบว่า นักเรียนที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมมากที่สุดมีอายุระหว่าง 13 - 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 82 เมื่อแยกตามระดับการศึกษาของนักเรียนพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความประพฤติไม่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 โดยนักเรียนชายมีความประพฤติไม่เหมาะสมมากกว่านักเรียนหญิง สำหรับลักษณะความประพฤติที่เกี่ยวข้องกับการพนันนั้น พบว่า นักเรียนเข้าสถานที่ไม่เหมาะสม เช่น เข้าเล่นการพนันสนุกเกอร์ เล่นพนันตู้เกมไฟฟ้า และเล่นไพ่ จนเป็นปัญหาที่สำคัญลำดับที่ 3 จากปัญหาทั้งหมด

จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัวของเด็กวัยรุ่นนั้น ทำให้เด็กเกิดเจตคติและมีพฤติกรรมที่ติงามหรือไม่ถูกต้องเหมาะสมได้ ไม่ว่าจะเป็นสภาพภายในครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือสภาพทั่ว ๆ ไปในสังคม ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งสิ้น จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมากในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาเพราะจังหวัดเชียงราย

ได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้นจึงมีความเจริญเติบโตด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม และเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้อย่างมากมาย ซึ่งเมื่อมีความเจริญทางด้านวัตถุมากเท่าใด สถานที่นั้นเทิงก็เพิ่มมากขึ้นตามตัว ทำให้เด็กวัยรุ่นในจังหวัดเชียงรายต้องตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอบายมุขมากยิ่งขึ้น ดังที่ จารัส จินดาวัลย์ (2536 : 5) เขียนไว้ในหนังสือพิมพ์เชียงรายนิวส์ว่า จังหวัดเชียงรายมี โต๊ะสนุกเกอร์จำนวนมาก ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายเปิดให้เล่น ซึ่งโต๊ะสนุกเกอร์บางโต๊ะ ก็ตั้งติดกับโรงเรียน และเด็กนักเรียนวัยรุ่นก็ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โต๊ะสนุกเกอร์ทำให้ขาดเรียน ไม่เข้าไปเรียนหนังสือ หลงมัวเมากับเกมสที่เล่นอยู่และบางครั้งก็มีการเดิมพันกันด้วยซึ่งอาจ จะเป็นแนวโน้มให้เด็กตกเป็นทาสของการพนันได้ในที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการพนันและ เห็นความสำคัญของการที่จะต้องศึกษา เจตคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายได้นำผลของการศึกษารังนี้ ไปใช้ประกอบการพิจารณาป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนัน ของนักเรียนอย่างเร่งด่วนต่อไป

× ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ตามตัวแปรด้านเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ประสบการณ์เกี่ยวกับการการพนันของผู้ปกครอง ประสบการณ์ เกี่ยวกับการพนันของกลุ่มเพื่อน ประสบการณ์เกี่ยวกับการพนันของนักเรียน

× ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย อันเป็นประโยชน์สำหรับครู อาจารย์

ผู้ปกครอง ครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไข และลดปัญหาการเล่นการพนันของนักเรียนต่อไป

2. เป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนตื่นตัวในการที่จะหาทางร่วมมือกัน เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ถูกต้องให้กับนักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและคุณธรรมของประเทศชาติในอนาคต

✕ ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 ซึ่งกำลังศึกษาในโรงเรียนสหศึกษาประจำอำเภอและประจำกิ่งอำเภอ ในจังหวัดเชียงราย/สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 34,525 คน เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 23,705 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 10,820 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 ซึ่งกำลังศึกษาในโรงเรียนสหศึกษาประจำอำเภอและประจำกิ่งอำเภอ ในจังหวัดเชียงราย สังกัดกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 420 คน เป็นนักเรียนชาย 210 คน และนักเรียนหญิง 210 คน

✕ ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยถือว่าคำตอบที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นคำตอบที่ผู้ตอบตามความเป็นจริงและ เป็นคำตอบที่เชื่อถือได้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระได้แก่

1.1 เพศ

- 1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 1.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 1.4 ประสบการณ์เกี่ยวกับการพนันของผู้ปกครอง
- 1.5 ประสบการณ์เกี่ยวกับการพนันของกลุ่มเพื่อน
- 1.6 ประสบการณ์เกี่ยวกับการพนันของนักเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติต่อการพนัน

✕ นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาตามค่านิยม การรับรู้ และประสบการณ์ที่เคยได้รับมาก่อนต่อบุคคล สถาบัน แนวความคิด และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะออกมาในด้านการยอมรับหรือการต่อต้านก็ได้
2. การพนัน หมายถึง การมีบุคคลสองฝ่ายได้ตั้งข้อตกลงที่ก่อให้เกิดการได้เสียเงินทองและทรัพย์สินเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแพ้ในข้อตกลงนั้น
3. เจตคติต่อการพนัน หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงออกมาในด้านการต่อต้านหรือยอมรับในการเล่นการพนัน
4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างรวมกันในแต่ละเดือนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย. 2536 : ไม่มีเลขหน้า)
 - 4.1 รายได้สูง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 7,001 บาทขึ้นไป
 - 4.2 รายได้ปานกลาง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,001 - 7,000 บาท
 - 4.3 รายได้ต่ำ ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท
5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาที่สูงที่สุดของผู้ปกครองของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้
 - 5.1 ระดับประถมศึกษา
 - 5.2 ระดับมัธยมศึกษา
 - 5.3 ระดับอนุปริญญา
 - 5.4 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

6. ประสพการณ์เกี่ยวกับการพนันของผู้ปกครอง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเล่น การพนันของผู้ที่ให้ความอุปการะ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนนักเรียน อาจเป็นบิดามารดา ญาติ หรือ บุคคลอื่น จำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

6.1 ไม่เคยเล่น

6.2 เคยทดลองเล่น (ตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป)

6.3 เล่นนาน ๆ ครั้ง (เดือนละ 1 - 3 ครั้ง)

6.4 เล่นบ่อยครั้ง (อาทิตย์ละ 1 - 5 ครั้ง)

6.5 เล่นเป็นประจำ (ทุกวัน)

7. ประสพการณ์เกี่ยวกับการพนันของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเล่น การพนันของเพื่อนที่รู้จักคุ้นเคยกัน จำแนกเป็น 5 ประเภท

7.1 ไม่เคยเล่น

7.2 เคยทดลองเล่น (ตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป)

7.3 เล่นนาน ๆ ครั้ง (เดือนละ 1 - 3 ครั้ง)

7.4 เล่นบ่อยครั้ง (อาทิตย์ละ 1 - 5 ครั้ง)

7.5 เล่นเป็นประจำ (ทุกวัน)

8. ประสพการณ์เกี่ยวกับการพนันของนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการเล่น การพนันของตัวนักเรียนเอง จำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

8.1 ไม่เคยเล่น

8.2 เคยทดลองเล่น (ตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป)

8.3 เล่นนาน ๆ ครั้ง (เดือนละ 1 - 3 ครั้ง)

8.4 เล่นบ่อยครั้ง (อาทิตย์ละ 1 - 5 ครั้ง)

8.5 เล่นเป็นประจำ (ทุกวัน)

9. ประเภทของแหล่งอบายมุขในชุมชน หมายถึง สถานประกอบการเกี่ยวกับการพนัน ประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในละแวกบ้านและโรงเรียนของนักเรียนที่เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าไปเล่น การพนันหรือเสี่ยงโชค